

ГАЗЕТА ВЫХОДЗІЦЬ — ЦАНА 30 Н. ФЭН.

LE JOURNAL BIELORUSSIEN
„LA PATRIE”DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG
„DAS VATERLAND“THE WHITERUTHENIAN NEWSPAPER
“THE FATHERLAND.”

№3 (389)

Нядзеля, 19 студзеня 1958 г.

ГОД ВЫДАННЯ 12

Да 35-годзьдзя стварэння Савецкага Саюзу „Маладая Беларусь“

(З МІНУЛАГА)

У мінульым годзе, апрача саракагодзь-
жакуна систэма адзначала яшчэ адну
дату ў сваім развійцы — 35-годзьдзе
стварэння Саюзу Савецкіх Сацыялі-
стычных Рэспублік, аформленага 30
снежня 1922 году.

Стварэнне СССР было актам, які арганізацыя й юрдычна завяршыў сабой 5-гадове змаганне бальшавіцкай дыктатуры за аднаўленне разбуранага рэвалюцыйным падзеямі 1917—1918 гг. папярэдняга імперскага тэрытарыяльнага дзяржаўнага комплексу, хоць гэтае аднаўленне й адбывалася ў іншых палітычных і прававых формах ды агресіўнай і ў іншымі ідэялагічныі палітычныі мэтамі.

Да рэвалюцыі 1917 году Ленін быў на-
важаным праціўнікам федэратыўнае пе-
рабудовы Расейскай імперыі.

«Мы за демакратычны цэнтралізм, блз-
умоўна, — пісаў ён у 1913 г. С. Шаўмі-
ну, — мы супраць федэрациі... яна няго-
дны тып для аднае дзяржавы».

Аднак ход падзеяў 1917—1918 гг. зму-
сіў бальшавікоў змяніць папярэднюю тэкстыку ў дачыненні да народуў быльых расейскіх «акраін». Пасыль Сталін пасыніў, «этую эвалюцию поглядай» партыі ў зытнані дзяржаўнай федэрациі галоўным чынам тым, што «да ка-
стрычніцкага перавароту цэлы шэраг нацыянальнасціў Расей аказаўся на справе ў стане поўнага адзінства...» і што «удзелна вага нацыянальнага руху аказалася куды больш паваж-
най..., чымся гэта магло здавацца ра-
ней...»

І запаруды, пасыль бальшавіцкага перавароту ў бальшыні быльых нацыянальных «акраін» былі створаныя демакратычнымі шляхамі свае незалежных дзяржав, што парвалі сувязі з савецкай дыктатурай. З мотаў абліязчынны завяршыў гэты дзяржаваў і аднаўлення ўспомненага вышэй дзяржаўнага «адзінства» ды стварэння «шматнаціянальнае сацыялістычнае дзяржавы» ёй была высунута формула «Федэратація савецкіх нацыянальных рэспублік».

Саветызаваныя, галоўным чынам савецкай ваенай сілай, нацыянальныя дзяржаўныя арганізмы пачаткова разглядаліся як праста як сібры новага федэратыўнага задзіночанія, а як «са-
мостайныя» савецкія рэспублікі.

Практычна, аднак, фармальна незалежныя г. зв. «дагаворныя» рэспублікі ўжо тады быў пазбяўленыя сваі незалежнасці. Згодна ўмоваў, яны перадавалі кіраўніцтва шэрагам важнейшых галінаў свайго дзяржаўнага жыцця свайму «партнёру» — РСФСР (збройныя сілы, транспарт, фінансы, сувязь, пра-
мысловасць і г. д.); на чале РСФСР стала кіраўнічая палітычна сіла — РКП(б) у склад якое партыйныя арганізацыі ўваходзілі на правах зычных абласных арганізаціяў камуністычнай партіі «дагаворных» рэспублік.

Умацаваныя савецкага рэжыму як унутры, так і на міжнароднай арене дазволіла ЦК РКП(б) паставіць перад сабой заданыя прыдзесавецкому дзяржаўнаму задзіночанню больш чесныя характар таксама і ў дачыненні структурных формаў. Пры гэтым адразу ж ажыўліся з новай сілай папярэдняе тэндэнцыі да аднаўлення ўнітарнай форме савецкай дзяржавы.

Патрэбная была актыўная інтэрвенцыя хворага ўжо тады Леніна, каб гэты праект не быў зреалізаваны. Ён баўся новых ускладненняў, а ў прыватнасці — падараўца аўтарытэт савецкай дзяржавы «сэрод сонечні мілёнай народу Азіі» мерапрыемствамі адзначанымі не-
справядлівасцю «у дачыненні нашых саскіх іншародцаў».

Прынятая на патрабаванье Леніна пастанова камісіі ЦК РКП(б) аб стварэнні г. зв. «Саюзу Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік» павінна была прывесці да стварэння дзяржаўнага задзіночанія, у якім быльы «дагаворныя» рэспублікі не ўваходзілі у склад Расейскай СФСР, а быў з ёю на роўні дзяржаўным статусе. Аднак ні гэта пастанова, ні навет падпісаныне 30.

12. 1922 г. чатырмя будучымі кампаніямі (РСФСР, УССР, БССР і Закаўказская СФСР) саюзнае ўмовы аб стварэнні СССР не закончылі змаганьне на вакол пытаньня новага агульнасавецкага дзяржаўнага твору. Цэнтралістычнае бальшынія ЦК на чале із Сталінам імклілася да таго, каб надаць СССР хакрактар «адзінае саюзной дзяржавы», у той час як «нацыяналь-ухілісты» Украіны, Беларусі, Грузіі й інш. рэспублік дабіваліся прыдаць «Саюзу» канфэрэнціяўнага характера без агульнай канстытуцыі й грамадзянства, з правамі вядзення вонкавай палітыкі й гандлёвых сувязяў для паасобных рэспублік і г. д. «Ухілісты» былі пераможаны і канстытуцыя СССР, прынятая ЦВК СССР 6 ліпеня 1923 г. і зацверджаная II зыдам саветаў СССР у студзені 1924 г., азначала СССР як адзіную «саюzonую дзяржаву».

Асноўным прынцыпам савецкага федэратыўнага характера ў складзе СССР быў «забысьчечыць... адзінае й задзіночане кіраўніцтва замежных спраў і абароны ў паасобных рэспубліках» быў разлічаны на вонкавапрапагандовы эффект і яя мелі ў сутнасці практичнага значыння.

Асноўным прынцыпам савецкага федэратыўнага характера ў складзе СССР быў «забысьчечыць... адзінае й задзіночане кіраўніцтва замежных спраў і абароны ў паасобных рэспубліках» быў разлічаны на вонкавапрапагандовы эффект і яя мелі ў сутнасці практичнага значыння.

Другая канстытуцыя 1936 году, што збульшила лік беспасядніцтваў ўваходзячых у Саюз рэспублік (з 4-х да 11), яшчэ ў большай ступені адбіла ў зафіксавала ў заканадаўчым парадку рост замацаваньня агульнасасоўнага кіраўніцтва ў розных галінах будаўніцтва.

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

Падобны афіцыйны вэрсіі ўжо прыпелі, навет равеснікам усьвечана га каstryчнікам. Ня дзіва, што Я. Кірyllаў у «Беларусі», № 11 за 1957 год, наракае, што: «...мала аддаеща ўвагі мэмуарам жанру. Ня друкуюць песьмініяў і ўспаміны старых песьменнікаў Беларусі, адкуль маладое пакаленіе можа даведацца аб падзеях мінулага...»

Правым. Ня друкуюці! І друкацца я нічагу сенкі, хіба што адно «прагрэс», навет у захопніцтве, таго «братнікі», расейскага й бязумоўна — вялікага... Каб не яна, то хто ведае...»

ВОРГАН БЕЛАРУСКАЙ НАЦЫЯНАЛЬНОСТЫ ВЫЗВОЛЬНАЙ ДУМКІ

DIE WEISSRUTHENISCHE ZEITUNG „BAKSAUSCHYNA“ („VATERLAND“)

Herausgeber: Wladimir BORTNIK

Postadresse: Die Weissruthenische Zeitung „Baksauschyna“ („Das Vaterland“),

(13 b) München 19, Schliessfach 69.

Druck: „LOGOS“, Buchdruckerei u. Verl. G.m.b.H., München 19, Bothmerstr. 14
Цена: Нямеччына: на год — 14,— м.; 6 м-цаў — 7,50 м.; 3 м-цы — 4,25 м.;
ЗША і Канада: на год — 8,— д.; 6 м-цаў — 4,50 д.; 3 м-цы — 2,50 д.; 1 ві-
мар — 0,20 д. Ангельшчына й Аўстралія: 39 шыл.; 21 шыл.; 12 шыл.; 1 шыл.
Бельгія: 210 фр.; 120 фр.; 75 фр.; 5 фр. Францыя: 80 пз.; 45 пз.; 25 пз.; 2 пз. Перасылка лётнай поштой аднаго нумара газеты каштце дадатковы: у ЗША і Канада — 40 фэн-
гра (10 ам. цн.); у Аргентыну — 70 фэн. (17 ам. ц.); у Аўстралію — 90 фэн.
(22 ам. ц.). Падвойныя нум

Саракагодзьдзе Українскай рэвалюцыі

(ЮБІЛЕЙ IV УНІВЕРСАЛАУ)

Прыспаная вякімі няволі, Украіна прачнулася. Сталася гэта падчас «мірнай і блескіравай» рэвалюцыі, калі ўсё цішай гучола «Марсельзэ» ды ўсё цішай страліл на фронты гармаша. І кулямёты. Доўтая й няудалая вайна вялікала рэвалюцыю, а апошня прыспешыла нацыянальнае адраджэнне Украіны, Беларусь ды іншых наявленых народаў колішнія расейскія турмы народаў.

Доўгі і цярністы шлях мусіць праісці панівлены народа, каб дайсіці да собскай дзяржаўнасці. Падвалы свае будучы дзяржава, калі дзяржава-панаўлюнік зьяўлецца дэмакратычнай ці прынамсі канстытуцыйнай-правазавай. Рассея такой я была: ніжак украінскай школы, ніжака часапіса ў украінскай мове яй йснавала. Украіна запрадаў была «злімі й лукавими людьми» прыспана і в огні окрадено збуджена», калі дазволена нам кірку перафразаваць найбогшага Украіна ўсіх часоў — Тараса Шевчонкі. Тому яна мусіла надрабіць ўсё, чаго ёй нехапала, і то падчас мядовых месяцаў рэвалюцыі.

Треба аб'ектыўна сцьвердзіць, што ў відучых вярхох Украінскага Адраджэння стаялі наядэнныя стратэгі рэвалюцыі — М. Грушэўскі, В. Віньнічонка й С. Пятніца. Украінскай Рэвалюцыі адрозу ахапіла шырокія масы, пры чым трэба паднімнуць арганізацыйныя дасягненіі украінскага ваянца. Палітычна украінскі рух быў наядэнны на галоўным тадынімі партыямі, што паўсталі з невялічкіх і нелегальных гурткоў. З Таварыства Украінскіх Паступоўцаў вынікі партыі Сацыяліст-Федэралістах, вырасла ўпльвовая, багатая палітычна вырабленымі людзьмі Украінскай Сацыял-Дэмакратычнай Рабочнай Партыі ды ўрэшце з паасобных гурткоў паўсталі найбогшага — Украінскай Партиі Сацыяліст-Рэвалюцыянераў. Гэтыя трох партыяў (з якіх, не зважаючы на назоў, першая я была сацыялістычнай) і былі стваральнікамі і праваднікамі Украінскай Рэвалюцыі.

За межавую дату украінскай рэвалюцыі трэба лічыць 17 сакавіка 1917 году, калі з ініцыятывы Таварыства Украінскіх Паступоўцаў паўсталі Украінскай Цэнтральнай Рада. Знамяняльна: Украінскі Нацыянальны Цэнтр быў спораны даслоўна ў першых дніх рэвалюцыі, і гэта съветчыць, што ў правадніцтве ўкраінскай рэвалюцыі быті ініцыятыўных людзей.

Адбылася цэлая сэрыя ўсей Украінскіх Зыездоў. Адным із першых такіх зыедаў быў Усейукраінскі Нацыянальны Кантгрэс, скліканы Цэнтральнай Радой у Кіеве 17-21 красавіка 1917 году. Узяло ў ім удзел 1 500 дэлегатаў, прадстаўнікоў украінскіх палітычных, грамадзкіх, кааператыўных ды культурных арганізацый.

Нацыянальны Кантгрэс перавыбраў склад Цэнтральнай Рады, што пазней быў яшчэ дапоўнены дэлегатамі ўсей Украінскіх работніцкіх, сялянскіх ды вайсковых зыедаў, і, такім чынам, Цэнтральная Рада становіла сабой запраўды ўкраінскі рэвалюцыйны парламант, што рэпрэзентаваў запраўдную волю украінскага народа, а пазней і ўсюго жыхарства Украіны. Што так было ў рэчаіснасці, пасвітчылі дэмакратычныя выбары ўва Украінскую Раду.

Украінская Цэнтральная Рада 20 лістапада 1917 году абвесціла III Універсал, што фактывна аднаўляў украінскую незалежную дзяржаву, што праўда «не адзяляючыся ад рэспублікі Рассеі...». Аднак з гледзішча на тое, што ўкраінскі ўрад я быў заснаваны на цэнтральнай уладзе, а толькі за ўладу этнографічнай Рассеі, а іншай цэнтральнай улады я было, Украіна

стала незалежнай рэспублікай і як тая была прызнаная Ангельшчынай і Францыяй.

У вадказ на гэта савецкая ўлада праўнікі колькі разоў паваліць урад Украінскай Народнай Рэспублікі знутры. Прыйкладам, з ініцыятывы бальшавікоў у сінекі 1917 году быў скліканы на Кіеве ўсейукраінскі Зыезд Рады работніцкіх, сялянскіх ды жаўнерскіх дэпутатаў, што меў, на думку ініцыятараў, пераняць уладу ў свае руکі. Аднак гэты зыезд вілізарый бальшавікі (2 500 дэлегатаў супраць 100) выслалі поўны дэлегат Украінскай Цэнтральнай Радзе.

Калі не ўдалася нутраная дыэрсія, бальшавікі перайшлі да адкрытай агресіі ў абвесьцілі вайну Украіне. Украінская Цэнтральная Рада адказала на вайну, накінечную ёй расейскай уладай, перш-наперш абвешчаныем IV Універсалу. «Одніні, — чытаем у Універсале, — Украінська Народная Рэспубліка стасамостіною, іні дзякі незалежно, вільною, сувэренною Державою Украінскага Народу».

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассеіскі Тымчавічы Урад, што дагэтуль ігнараваў Цэнтральную Раду, змушаны быў пайсці на перамовы з Генэральным Сакратарыятам УЦР ды прызнаць Цэнтральную Раду за прадстаўнічы ворган Украіны, а за сейны кіраўнічы ворган — Генэральны Сакратар'ят. Такім чынам Украінская Цэнтральная Рада была легалізавана і стала законным парламентам Украіны. Дапоўненая прадстаўнікамі нацыянальных мініштры Украіны, Цэнтральная Рада зафіксавала гэту свою перамогу (а гэта была перамога, не зважаючы на ішэр амежваныя) як што да тэрыторыі аўтаномнай Украіны, так і што да кампазіцыі яйнага ўраду) у II Універсале з 16. 7. 1917 году.

З абвешчаныем II Універсалу пачаўся распад Рассеіскай імперыі. Тэмп гэтага распаду яшчэ больш прысыпешыліся паслья Зыезду Народаў, што адбыўся з ініцыятывы УЦРады ў Кіеве 23-28 верасеня 1917 г. Зьеzd між іншымі ухваліў перафразаваць імперию на федэратыўны саюз вольных народаў. Пастаноўленія было таксама стварыць із сядзібай у Кіеве «Раду Народаў». Такім чынам, поруч з афіцыйнай сталіцай — Петраградам, паўсталі сталіца ўсіх іншых народоў — Кіев. Усе панівленыя народы імперыі (понад 50 працэнтаў жыхарства) началі ар'ентацівна на Украігу і бралі з ёй прыкілад. Рассеіскі Тымчавічы Урад быў бязрадны, ён я мог спыніць прадпсуз распаду імперыі.

У ноц з 7 на 8 лістапада адбыўся ў Петраградзе бальшавікі пераварот. Саветы работніцкіх, сялянскіх і жаўнерскіх дэпутатаў, што быў яшчэ тады апанаўнены бальшавікамі, перанялі спачатку ў Петраградзе, а потым у Маскоўшчыне (этнографічнай Рассеі) ўладу ўрачытанае.

Украінскія Цэнтральныя Рады 20 лістапада 1917 году абвесціла III Універсал, што фактывна аднаўляў украінскую незалежную дзяржаву, што праўда «не адзяляючыся ад рэспублікі Рассеі...». Аднак з гледзішча на тое, што ўкраінскі ўрад я быў заснаваны на цэнтральнай уладзе, а толькі за ўладу этнографічнай Рассеі, а іншай цэнтральнай улады я было, Украіна

стала незалежнай рэспублікай і як тая была прызнаная Ангельшчынай і Францыяй.

У вадказ на гэта савецкая ўлада праўнікі колькі разоў паваліць урад Украінскай Народнай Рэспублікі знутры. Прыйкладам, з ініцыятывы бальшавікоў у сінекі 1917 году быў скліканы на Кіеве ўсейукраінскі Зыезд Рады работніцкіх, сялянскіх і жаўнерскіх дэпутатаў, што меў, на думку ініцыятараў, пераняць уладу ў свае руکі. Аднак гэты зыезд вілізарий бальшавікі (2 500 дэлегатаў супраць 100) выслалі поўны дэлегат Украінскай Цэнтральнай Радзе.

Калі не ўдалася нутраная дыэрсія, бальшавікі перайшлі да адкрытай агресіі ў абвесьцілі вайну Украіне. Украінская Цэнтральная Рада адказала на вайну, накінечную ёй расейскай уладай, перш-наперш абвешчаныем IV Універсалу. «Одніні, — чытаем у Універсале, — Украінська Народная Рэспубліка стасамостіною, іні дзякі незалежно, вільною, сувэренною Державою Украінскага Народу».

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассеіскі Тымчавічы Урад, што дагэтуль ігнараваў Цэнтральную Раду, змушаны быў пайсці на перамовы з Генэральным Сакратарыятам УЦР ды прызнаць Цэнтральную Раду за прадстаўнічы ворган Украіны, а за сейны кіраўнічы ворган — Генэральны Сакратар'ят. Такім чынам Украінская Цэнтральная Рада была легалізована і стала законным парламентам Украіны. Дапоўненая прадстаўнікамі нацыянальных мініштры Украіны, Цэнтральная Рада зафіксавала гэту свою перамогу (а гэта была перамога, не зважаючы на ішэр амежваныя) як што да тэрыторыі аўтаномнай Украіны, так і што да кампазіцыі яйнага ўраду) у II Універсале з 16. 7. 1917 году.

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассеіскі Тымчавічы Урад, што дагэтуль ігнараваў Цэнтральную Раду, змушаны быў пайсці на перамовы з Генэральным Сакратарыятам УЦР ды прызнаць Цэнтральную Раду за прадстаўнічы ворган Украіны, а за сейны кіраўнічы ворган — Генэральны Сакратар'ят. Такім чынам Украінская Цэнтральная Рада была легалізована і стала законным парламентам Украіны. Дапоўненая прадстаўнікамі нацыянальных мініштры Украіны, Цэнтральная Рада зафіксавала гэту свою перамогу (а гэта была перамога, не зважаючы на ішэр амежваныя) як што да тэрыторыі аўтаномнай Украіны, так і што да кампазіцыі яйнага ўраду) у II Універсале з 16. 7. 1917 году.

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассеіскі Тымчавічы Урад, што дагэтуль ігнараваў Цэнтральную Раду, змушаны быў пайсці на перамовы з Генэральным Сакратарыятам УЦР ды прызнаць Цэнтральную Раду за прадстаўнічы ворган Украіны, а за сейны кіраўнічы ворган — Генэральны Сакратар'ят. Такім чынам Украінская Цэнтральная Рада была легалізована і стала законным парламентам Украіны. Дапоўненая прадстаўнікамі нацыянальных мініштры Украіны, Цэнтральная Рада зафіксавала гэту свою перамогу (а гэта была перамога, не зважаючы на ішэр амежваныя) як што да тэрыторыі аўтаномнай Украіны, так і што да кампазіцыі яйнага ўраду) у II Універсале з 16. 7. 1917 году.

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассеіскі Тымчавічы Урад, што дагэтуль ігнараваў Цэнтральную Раду, змушаны быў пайсці на перамовы з Генэральным Сакратарыятам УЦР ды прызнаць Цэнтральную Раду за прадстаўнічы ворган Украіны, а за сейны кіраўнічы ворган — Генэральны Сакратар'ят. Такім чынам Украінская Цэнтральная Рада была легалізована і стала законным парламентам Украіны. Дапоўненая прадстаўнікамі нацыянальных мініштры Украіны, Цэнтральная Рада зафіксавала гэту свою перамогу (а гэта была перамога, не зважаючы на ішэр амежваныя) як што да тэрыторыі аўтаномнай Украіны, так і што да кампазіцыі яйнага ўраду) у II Універсале з 16. 7. 1917 году.

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассеіскі Тымчавічы Урад, што дагэтуль ігнараваў Цэнтральную Раду, змушаны быў пайсці на перамовы з Генэральным Сакратарыятам УЦР ды прызнаць Цэнтральную Раду за прадстаўнічы ворган Украіны, а за сейны кіраўнічы ворган — Генэральны Сакратар'ят. Такім чынам Украінская Цэнтральная Рада была легалізована і стала законным парламентам Украіны. Дапоўненая прадстаўнікамі нацыянальных мініштры Украіны, Цэнтральная Рада зафіксавала гэту свою перамогу (а гэта была перамога, не зважаючы на ішэр амежваныя) як што да тэрыторыі аўтаномнай Украіны, так і што да кампазіцыі яйнага ўраду) у II Універсале з 16. 7. 1917 году.

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассеіскі Тымчавічы Урад, што дагэтуль ігнараваў Цэнтральную Раду, змушаны быў пайсці на перамовы з Генэральным Сакратарыятам УЦР ды прызнаць Цэнтральную Раду за прадстаўнічы ворган Украіны, а за сейны кіраўнічы ворган — Генэральны Сакратар'ят. Такім чынам Украінская Цэнтральная Рада была легалізована і стала законным парламентам Украіны. Дапоўненая прадстаўнікамі нацыянальных мініштры Украіны, Цэнтральная Рада зафіксавала гэту свою перамогу (а гэта была перамога, не зважаючы на ішэр амежваныя) як што да тэрыторыі аўтаномнай Украіны, так і што да кампазіцыі яйнага ўраду) у II Універсале з 16. 7. 1917 году.

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассеіскі Тымчавічы Урад, што дагэтуль ігнараваў Цэнтральную Раду, змушаны быў пайсці на перамовы з Генэральным Сакратарыятам УЦР ды прызнаць Цэнтральную Раду за прадстаўнічы ворган Украіны, а за сейны кіраўнічы ворган — Генэральны Сакратар'ят. Такім чынам Украінская Цэнтральная Рада была легалізована і стала законным парламентам Украіны. Дапоўненая прадстаўнікамі нацыянальных мініштры Украіны, Цэнтральная Рада зафіксавала гэту свою перамогу (а гэта была перамога, не зважаючы на ішэр амежваныя) як што да тэрыторыі аўтаномнай Украіны, так і што да кампазіцыі яйнага ўраду) у II Універсале з 16. 7. 1917 году.

Заранізаваўшы заплечча, Украінская Цэнтральная Рада 23 чэрвеня 1917 году абвішчыла I Універсал з ягонымі гісторычнымі словамі: «Одніні самі будзем творыти свое життя». Рассе

У абароне праўды

Ліст у Рэдакцыю

(Заканчэнне з 3-й бач.)

1951 г. з боку др М. Шчорса, а пасля яго абароне праўды, каб выкарыстаць аўтарытэт Янкі Чарапука-Змагара на станоўшчыне старшыні агульната звязку прадстаўнікоў беларускай эміграцыі ў межах ліквідацыі існуючага эміграцыйнага падзелу ѹ стварэннях аднаго прадстаўніцтва. Былі таксама гутаркі а наладжаны ѹ ЗША Кантрэсавая Камітэт, як адзінага беларускага прадстаўніцтва ѹ гэтай краіне, але ніякіх съязду аб эвентуальных нават прапанавалі, каб Я. Чарапук Змагар уступіў ѹ БЦР, «як сталы сябра». Др М. Шчорс, а потым ягоны высланынік інж. І. Ясюк асабісту прыняхджаў ѿ Чынага ѹ вішэйшапісанай справе, але з усіх гэтых гутарак і з перапіскі нічога ня вышла, бо ѹ між часе Я. Чарапук-Змагар наглядна пераканаўшы ѹ вішэйшасці перамовы да ѹ варожай акцыі, ведзенай прадстаўнікамі БЦР у дачыненні да Бел. Прав. Аўтакефальтнай Царквы. Такім чынам у канцы 1951 г. усяская перапіска Я. Чарапука-Змагара з прадстаўнікамі БЦР была спынена, і ён ня меў ніякіх дачыненніў ані да афіцыйных звязкаў БЦР, ані да якіх-колечы арганізацыяў, прымікаючых да БЦР.

Мала таго, Янка Чарапук-Змагар, ба-чачы, як вялікі рабіўся націск на Язэпа Варонку, першага прэм'ера ўраду БНР, з боку БЦР, каб яго ўціннуць у

В. Пануцкі

Ліст у Рэдакцыю

Вельміпаважаны Спадару Рэдактару!

У сувязі зі зъмешчаным № 49 (383) рэдагаванае Вамі газеты ад 8 сінегня 1957 г. лістом у рэдакцыю Проф. Дра Яна Станкевіча ветліва просім Вас падаць да агульнага ведама наступнае вы-яснянне:

1. У словах «мятвых, мятвія», што ап'яніліся ѹ друкаваных у «Беларускім Зборніку» Інстытуту Вывучэння СССР тэкстах д-ра Я. Станкевіча, ніякіх ад польскага «мятвы», як гэта неабдуманае цвердзіц д-р Я. Станкевіч, па-колькі ў іх «я» паходзіць ня з «а», а з «е», як і ў гэтых аднакарэнных з імі словах, як «памярцвіц» (ужывае сам д-р Я. Станкевіч), «памярці» («круці» — ня круці, а давядзенца памярці») — ведамая народная прыказка), «мятвія», «змярцвіль» і пад. Проста туа націск у прыметніку «мятвы» паставлены не на начатку, а на канцы, у поўнай згодзе з тэй тэнденцыяй наша мовы, якую ад-значае, прыкладам сам д-р Я. Станкевіч у сваім «Падручніку кривікае (бела-рускае) мовы», ч. I—III, Рэценсбург, 1947, б. 94, § 106 (Націск некаторых пры-метнікі), падаючы генам, між іншага, гэткі, зусім аналагічны дадзенам, прыклады, як бяды (каль не паставіць тут націск на канцы, дык паводле лё-гікі д-ра Я. Станкевіча, давялося-б так-сама ўважаць за нечайе «стварэнне» з польскага «бляды» з «я» пад націскам), сіві, дармавы, млынавы і інш. З гэткім націскам на канцы, у артагістична-артаграфічнай форме «мятвы», слова гэтас здаренія ѿ народнай мове (магчыма, не без падтрымальнага ўплыву націску свайго сямантычнага антана «жывы»), прынасіме, ня менш рэдка, нязвычайна напрэдніца, чымыс гэткі, падаваныя тэмсама д-рам Я. Станкевічам прыклады, як гаркі, драбны, радкі, цвярдкі (пры часці сустраканых ды ў літаратурным ужытку больш звычайніх горкі, дробы, рэдкі, цвярдкі), або мылкі, шпаркі, часты (усе з націскам на канцы). У літаратурнай мове «мятвы» і пад. ужывалі Цішка Гартны, Лукаш Калюга ды некат. іншыя пісьменнікі.

2. У другім, падаваным у лісьце д-ра

Рэдакцыя беларускіх выданій Інстытуту Вывучэння СССР

Казка для дарослых

(З радыёвой хвалі «Вызваленіе»)

Дарагія Грамадзяні!

Што ях што, але на недахоп палітычнай актыўнасці ѿ нашых калектыўных кіраўнікоў нара��амі на можам. Булганік рэгулярна, кожнага месяца, засыпае заходніх прэм'ераў вілізарнай лявіні мі-ралібных лістоў і зваротаў; Хрушчоў амаль рэгулярна штотыднік на некалькі гадзін робіць «пабалачкі» з заходнімі журналістамі і, як карыфей усіх на-вук, вучыць іх, што Амерыканцы або Ангельцы маюць рабіць, а чаго рабіць не павінны; што маюць сеяць і што разьдзельным спосабам жыць.

Чылер да гэтага хору далучыўся і Грамыка. І траба сказаць, што задэбютаў арыгінальна...

Вось-жо вядоўна, гутарачы з замеж-німі гасцінімі, Грамыка сказаў, што ка-лектыўныя кіраўнікі хацелі-б навязаць дыпламатычныя дачыненні ... Ваты-канам.

Можна спадзявацца, што ѹ наступнай лініі вулініскіх лістоў будзе адзін і на вучыць Айзэнгаўера, Адэнаўера, Мак-міліана і іншых, захацеў наўчуць Рым-

прапануне падпісаныне з Ватыканам пак-ту аб неагрэсі.

Праўда, калектыўныя кіраўнікі маюць некалькімільённую армію ѹ балістыч-ныя ракеты, а Рымскі Папа — толькі некалькі дзесяткі гэтак званых швай-царскіх гвардыстых, якія ѹ съмешных

сярэдніяковых вогнішках і касках з

зярнінікімі ракетамі, якія ѹ

зярнінікімі ракетамі, якія ѹ